JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
GEORGES COSMAS
19 päivänä helmikuuta 1998 *

I Johdanto

1. Esillä olevassa asiassa Rechtbank van koophandel te Hasselt pyytää yhteisöjen tuomioistuinta tulkitsemaan teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annettua neuvoston direktiiviä 83/189/ETY, [1] sellaisena kuin se on muutettuna 22.3.1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/182/ETY. [2]

2. Pääasian tosiseikat liittyvät kahden yhtiön, Colim NV:n ja Bigg's Continent Noord NV:n, toimintaan; ne syyttävät toisiaan sellaisten erilaisten tuotteiden myymisestä, joissa ei ole ollenkaan pakkausmerkintöjä alueen eli hollannin kielellä, tai joissa hollanninkielinen merkintä on riittämätön, mikä rikkoo asiaa koskevaa belgialaista lainsäädäntöä.

II Kansallinen lainsäädäntö

3. Kaupan alalla noudatettavista menettelytavoista sekä kuluttajille annettavista tiedoista ja kuluttajansuojasta 14.7.1991 annettu Belgian laki (Moniteur belge, 29.8.1991), jonka teksti on liitetty pääasian kantajan kirjallisiin huomautuksiin, sisältää tuotteiden myynnistä kuluttajalle erityisiin myyntimuotoihin, kuten alennusmyyntiin, etämyyntiin ja myyntiin myyjän toimipaikan ulkopuolella liittyviä yleisiä säännöksiä laissa on myös muun muassa alkuperään, mainontaan, rehellisiin kauppatapoihin ja kuluttajille suoritettaviin palveluihin liittyviä säännöksiä.

4. Lain II osasto "Kuluttajille annettavista tiedoista" sisältää muun muassa säännöksiä myytyjen tuotteiden hintojen pakollisesta merkinnästä (1 luku) sekä määrien merkinnästä (2 luku). Saman II osaston 3 luvun, joka on nimeltään "Myytävien tuotteiden ja palvelujen nimike, sisältö ja merkinnät", 13 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Pakkausmerkintöihin kuuluvat maininnat, jotka tämän lain ja sen täytäntöönpanoasetusten sekä 122 §:n 2 momentissa

* Alkuperäinen kieli: kreikka.

1 — EYVL L 109, s. 8.

2 — EYVL L 81, s. 75. Jollei toisin mainita, esillä olevassa ratkaisuehdotuksessa direktiivillä tarkoitetaan direktiiviä 83/189/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 88/182/ETY.

tarkoitettujen täytäntöönpanoasetusten nojalla ovat pakollisia, sekä käyttöohjeet ja takuutodistukset on laadittava ainakin sen alueen kielellä tai kielillä, jossa tuotteet saatetaan markkinoille.

Silloin kun merkintä on pakollinen, sen on oltava muodoltaan ja sisällöltään lainsäädännön mukainen.

Pakkausmerkintöihin kuuluvien mainintojen on oltava selviä ja luettavia, ja ne on selkeästi erotettava mainosluonteisista tiedoista.

Merkintä ei saa missään tapauksessa olla esitysasultaan sellainen, että se on mahdollista sekoittaa laatutodistukseen."

Lisäksi saman 3 luvun 14 §:ssä kuninkaalle annetaan tiettyä toimivaltaa, jonka nojalla hänen on mahdollista antaa säädöksiä tietyistä kysymyksistä. Siten kuningas voi tiettyjen tuotteiden tai tuoteryhmien osalta säätää merkinnöistä ja määritellä merkinnöissä esitettäviä mainintoja ja muita seikkoja (a alakohta); määrätä niistä sisältöä, esittämistapaa, laatua ja turvallisuutta koskevista edellytyksistä, jotka tuotteiden on täytettävä, jotta ne voitaisiin saattaa markkinoille (b alakohta); kieltää tai määrätä tietyn nimikkeen käyttämisestä (c ja d alakohta) ja määrätä merkkien, sanojen tai sanontatapojen lisäämisestä nimikkeisiin tai kieltää niiden lisäämisen nimikkeisiin, joilla tuotteita saatetaan markkinoille (e ja f alakohta). Lain 15 §:ssä säädetään vastaavasta toimivallasta palvelujen alalla.

5. Tämän jälkeen saman lain V osaston "Yleiset säännökset tuotteiden ja palvelujen myynnistä kuluttajalle" 1 luvun "Velvollisuudesta toimittaa kuluttajalle tietoja" 30 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Myyjän on viimeistään kaupantekohetkellä ilmoitettava vilpittömästi kuluttajalle oikeat ja tarpeelliset tiedot, jotka koskevat tuotteen tai palvelun ominaisuuksia sekä myyntiehtoja, ja tällöin on otettava huomioon kuluttajan ilmaisema tiedon tarve ja tuotteen tuleva käyttö kuluttajan ilmoittamalla tai kohtuudella odotettavissa olevalla tavalla."

6. Lopuksi X osaston "Sanktiot" 1 luvun "Rikosoikeudelliset seuraamukset" 102 §:ssä säädetään:

"Seuraavien säännösten rikkomisesta rangaistaan sakolla, jonka määrä on 250—10 000 Belgian frangia:

1. — —

2. 13 §, joka koskee tuotteiden ja palvelujen nimikkeitä, koostumusta ja merkintöjä, sekä säädökset, jotka on annettu 14 ja 15 §:n täytäntöönpanemiseksi.

3.

— —

7."

Seuraavassa 103 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Tämän lain säädännön rikkomisesta vilpillisessä mielessä rangaistaan sakolla, jonka määrä on 500—20 000 Belgian frangia 102, 104 ja 105 §:n säännöksiä ja 97 §:ssä tarkoitettuja rikkomuksia lukuun ottamatta." [3]

3 — Päättelen itse, että näistä säännöksistä yhdistettynä seuraa, että edellä mainitun 30 §:n rikkomisesta rangaistaan 103 §:n mukaisin seuraamuksin.

III Asiaa koskevat tosiseikat

7. Colim-yhtiöllä, joka on pääasian kantaja, on suuri valintamyymälä Houthalen-Helchterenissä, kun taas Bigg's Continentilla on ollut jonkin aikaa suuri valintamyymälä Kuringen-Hasseltissa.

8. Colimin pyynnöstä tarkastuslausuntoja antava virkamies kävi vastaajan liikkeessä ja totesi, että useissa myynnissä olleissa tuotteissa, joihin kuuluivat elintarvikkeet, kosmetiikkatuotteet, hoitotuotteet ja eläinten ravinnoksi käytettävät tuotteet, ei ollut merkintöjä ollenkaan hollannin kielellä, joka on alueen kieli, mutta niihin sisältyi muilla kielillä laadittuja merkintöjä. Sama virkamies totesi myös, että valintamyymälässä käytettiin "tietosarakkeita", toisin sanoen laitteita, jotka tunnistavat tuotteet pakkauksen viivakoodin ansiosta, jolloin näyttöruudulle ilmestyy tietoja tuotteesta, esimerkiksi myyntinimikkeen yleisluonteinen käännös ja hintatiedot.

9. Näiden havaintojen johdosta Colim nosti välitoimien määräämistä koskevan kanteen 27.9.1996 ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa katsoen, että kaikkiaan 48 tuotteen kaupan pitäminen edellä mainituissa olosuhteissa oli muun muassa 14.7.1991 annetun lain 13 ja 30 §:n vastaista, ja vaati, että tuomioistuin kieltäisi sakon uhalla näiden tuotteiden myynnin.

10. Tämän lisäksi vastaajan pyynnöstä tarkastuslausuntoja antava virkamies totesi, että belgialaisen lainsäädännön vastaisesti myös kantaja piti kaupan myymälässään eri tuotteita, joissa ei ollut hollannin kielellä laadittuja merkintöjä.

11. Näiden havaintojen seurauksena vastaaja esitti 18.10.1996 ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vastahakemuksen, joka sisälsi Colimin esittämiä vaatimuksia vastaavia vaatimuksia.

12. Vastaaja väitti ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, että säännökset, joihin kantaja on vedonnut, eli erityisesti edellä mainitun lain 13 ja 30 §, olivat pätemättömiä, koska niitä ei ollut annettu komissiolle tiedoksi direktiivissä 83/189/ETY edellytetyllä tavalla.

13. Sitä vastoin kantajan mukaan esimerkiksi merkinnöissä käytetty kieli tai käyttöohje eivät ole tuotteen "ominaisuuksia" vaan pikemminkin tapa esittää tietoja tuotteen tietyistä ominaisuuksista, eikä belgialaisten viranomaisten siten tullut antaa niitä tiedoksi komissiolle direktiivissä 83/189/ETY edellytetyllä tavalla.

14. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi molemmat vaatimukset osittain perustelluiksi ja vaati asianosaisia lopettamaan kysymyksessä olevien tuotteiden myynnin sakon uhalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi kuitenkin, että koska kyse oli sen arvioimisesta, olivatko 14.7.1991 annetun lain 13 ja 30 § direktiivin 83/189/ETY mukaisia ja koska näitä säännöksiä ei ole annettu tiedoksi komissiolle, yhteisöjen tuomioistuimelle oli esitettävä seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

IV Ennakkoratkaisukysymykset

"1) Pidetäänkö direktiivissä 83/189/ETY tarkoitettuna 'teknisenä määräyksenä' jäsenvaltion säännöstä, jonka mukaan

— pakkausmerkintöihin kuuluvat, kansallisen lainsäädännön mukaan pakolliset maininnat,

— käyttöohje ja

— takuutodistukset

on laadittava ainakin sen alueen kielellä tai kielillä, jossa tuotteet saatetaan

markkinoille, ja jonka johdosta maahan tuotujen tuotteiden pakkauksia on muutettava?

2) a) Jos tiettyihin tuotteisiin pantaviin mainintoihin sovelletaan yhteisön erityissäännöksiä, voiko jäsenvaltio tällöin vaatia, että maahan tuoduissa tuotteissa on oltava muita mainintoja sen alueen kielellä, jossa tuotteet myydään, tai muulla kuluttajan helposti ymmärtämällä kielellä?

b) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko tällainen vaatimus koskea pakkauksessa olevia kaikkia sellaisia mainintoja, jotka ovat pakollisia, vai voiko se koskea ainoastaan joitakin tiettyjä tietoja, ja mitä tällaiset tiedot jälkimmäisessä tapauksessa ovat?

c) Jos joihinkin tuotteisiin ei sovelleta yhteisön erityissäännöksiä, voiko jäsenvaltio tällöin vaatia, että kaikki tai tietyt (ja mitkä tietyt) maahan tuodun tuotteen pakkauksessa olevat maininnat on esitettävä sen alueen kielellä, jossa tuotteet myydään, tai muulla, kuluttajan helposti ymmärtämällä kielellä?"

V Direktiivi 83/189/ETY

15. Direktiivissä säädetään tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä, jonka mukaan jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi kaikki teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset.

16. Direktiivin 1 artiklan 1, 5, 6 ja 7 kohdassa määritellään käsitteet 'tekninen eritelmä', 'tekninen määräys', 'teknistä määräystä koskeva ehdotus' ja 'tuote'. Näissä säännöksissä säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1. 'teknisellä eritelmällä' asiakirjaan sisältyvää eritelmää tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, suorituskyvystä, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä perustamissopimuksen 38 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja maataloustuotteita ja elintarvikkeena ja eläinten ravintona käytettäviä tuotteita sekä direktiivin 65/65/ETY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 87/21/ETY, 1 artiklassa tarkoitettuja lääkkeitä koskevat tuotantotavat ja -menetelmät;

— —

5. 'teknisellä määräyksellä' teknistä eritelmää niihin liittyvine hallinnollisine määräyksineen, joiden noudattaminen on lain nojalla tai käytännössä pakollista saatettaessa tuote markkinoille tai käytettäessä sitä jäsenvaltion alueella tai suuressa osassa sen aluetta, lukuun ottamatta kuitenkaan paikallisten julkisyhteisöjen antamia määräyksiä;

6. 'teknistä määräystä koskevalla ehdotuksella' teknistä eritelmää ja siihen liittyviä hallinnollisia määräyksiä käsittävää tekstiä, joka on tarkoitus tai voidaan saattaa voimaan teknisenä määräyksenä ja joka on sellaisessa valmisteluvaiheessa, että siihen voidaan vielä tehdä olennaisia muutoksia;

7. 'tuotteella' kaikkia teollisesti valmistettuja tuotteita ja kaikkia maataloustuotteita."

17. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle välittömästi tiedoksi kaikki teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi jos tekninen määräys on vain kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin täytäntöönpanoa sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää; niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa toimitettava samanaikaisesti ehdotukseen pääasiallisesti ja suoraan liittyvät säädös- ja määräystekstit, jos niiden tunteminen on tarpeen teknistä määräystä koskevan ehdotuksen vaikutusten arvioimiseksi.

Komissio ilmoittaa muille jäsenvaltioille vastaanottamansa ehdotukset välittömästi; komissio voi myös toimittaa ehdotuksen 5 artiklassa tarkoitetulle komitealle ja tarvittaessa kyseisestä alasta vastuussa olevalle komitealle lausuntoa varten."

18. Tämän tiedoksi antamisen seurauksena komissio ja jäsenvaltiot voivat esittää huomautuksia teknistä määräystä koskevasta ehdotuksesta tiedon antaneelle jäsenvaltiolle, jonka 8 artiklan 2 kohdan mukaan on otettava ne myöhemmässä teknisen määräyksen valmistelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon.

19. Direktiivin 8 artiklan 4 kohdan mukaan 8 artiklan nojalla toimitettavat tiedot ovat luottamuksellisia. Kuitenkin komissio ja jäsenvaltiot voivat, edellyttäen että tarvittaviin varotoimiin on ryhdytty, hankkia tarvitsemiansa asiantuntijalausun-

toja luonnollisilta henkilöiltä taikka julkis- tai yksityisoikeudellisilta yhteisöiltä. [4]

20. Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on lykättävä teknisen määräyksen antamista kuuden kuukauden ajaksi ilmoituspäivästä, jos komissio tai toinen jäsenvaltio esittää kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitetusta päivästä yksityiskohtaisen lausunnon, jonka mukaan suunniteltua toimenpidettä tulisi muuttaa siitä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle mahdollisesti aiheutuvien esteiden poistamiseksi tai vähentämiseksi. Asianomaisen jäsenvaltion on annettava komissiolle kertomus toimenpiteistä, jotka se aikoo toteuttaa sellaisten yksityiskohtaisten lausuntojen johdosta. Komissio esittää näistä toimenpiteistä huomautuksensa. Direktiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan mainittu aika on 6 kuukauden sijasta 12 kuukautta, jos komissio ilmoittaa kolmen kuukauden kuluessa 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta tiedoksiannosta aikomuksestaan ehdottaa tai antaa asiasta direktiivi.

Sitä vastoin 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltio voi soveltaa tiedoksiannettua ehdotusta, mikäli komissio tai jäsenvaltio eivät esitä huomautuksia ennen kolmen kuukauden määräajan päättymistä.

4 — Tätä 8 artiklan 4 kohtaa on sitä paitsi muutettu 23.3.1994 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 94/10/EY (EYVL L 100, s. 30), siten että toimitettuja tietoja ei enää katsota luottamuksellisiksi, jollei ilmoittava jäsenvaltio sitä nimenomaisesti pyydä. Kuitenkaan tätä direktiiviä ei sovelleta esillä olevaan asiaan.

21. Direktiivin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

"8 ja 9 artiklaa ei sovelleta, jos jäsenvaltiot noudattavat yhteisön direktiiveistä ja asetuksista johtuvia velvoitteitaan; sama koskee sellaisista kansainvälisistä sopimuksista johtuvia velvoitteita, joiden seurauksena yhteisössä vahvistetaan yhdenmukaiset tekniset eritelmät."

VI Pääasia

Alustavat huomautukset

22. Aluksi kaikki jäsenvaltiot ovat mielestäni perustellusti yhtä mieltä siitä, että koska riidanalaiset belgialaiset säädökset ovat ajalta ennen direktiiviä 94/10/EY, [5] jolla on muutettu olennaisesti direktiiviä 83/189/ETY, on tulkittava tätä viimeksi mainittua direktiiviä, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 88/182/ETY.

23. Lisäksi, kuten Ranskan hallitus aivan oikein huomauttaa, käyttöohjetta tai takuutodistusta ei mainita luettelossa määräyksistä, jotka ovat direktiivin

5 — Edellä alaviitteessä 4 mainittu direktiivi.

1 artiklan 1 kohdan mukaisia teknisiä eritelmiä, eivätkä ne siten kuulu direktiivin soveltamisalaan. Siltä osin kuin Belgian lain 13 §:ssä säädetään näitä seikkoja koskevasta kielellistä laatua olevasta velvoitteesta, kysymys tämän säännöksen yhdenmukaisuudesta ei ole asiaankuuluva. [6]

Ensimmäinen kysymys

24. Edeltävän perusteella ennakkoratkaisukysymyksen esittäneen tuomioistuimen tiedustelu ensimmäisen kysymyksen osalta liittyy sen selvittämiseen, onko 14.7.1991 annetun Belgian lain 13 §:ssä asetettua velvoitetta, jonka mukaan maininnat, jotka ovat pakkausmerkinnöissä ja jotka ovat pakollisia muiden säännösten nojalla, on esitettävä ainakin alueen kielellä tai kielillä, pidettävä 'teknisenä eritelmänä' ja onko tällaisen velvoitteen asettava säännös direktiivissä 83/189/ETY tarkoitettu 'tekninen määräys'.

6 — On kuitenkin huomautettava, että direktiivillä 94/10/EY tehtyjen muutosten seurauksena käyttöohjeet voivat kuulua 'muun vaatimuksen' käsitteeseen, joka on asetettu tuotteelle kuluttajan suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen (ks. direktiivin 83/189/ETY 1 artiklan 3 ja 9 kohta näiden säännösten siinä versiossa, jota on sovellettava direktiivin 94/10/EY 1 artiklan 1 kohdan b ja f alakohdassa tehtyjen muutosten ja lisäysten seurauksena). Lisäksi käyttöohjeita edellytetään eri direktiiveissä eri tapauksissa: näin on kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 79/112/ETY (EYVL L 33, s. 1) 3 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa ja 10 artiklassa sekä yleisestä tuoteturvallisuudesta 29 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/59/ETY (EYVL L 228, s. 24) 3 artiklan 2 kohdassa, siltä osin kuin yhteisön säädöksiin ei sisälly erityissäännöksiä (saman direktiivin 1 artiklan 2 kohta), jne.

25. Tältä osin pääasian kantaja Colim samoin kuin Ranskan hallitus katsovat, että tällainen kielellistä laatua oleva velvoite ei ole direktiivissä tarkoitettu tekninen määräys. Tältä osin ne katsovat erityisesti, että tämä vaatimus ei koske tuotetta itseään eikä sen ominaisuuksia eikä tapaa, jolla tuote on suunniteltu, valmistettu ja pakattu. Sitä paitsi direktiivin asiayhteydessä käsitteet 'merkitseminen' ja 'seloste' on ymmärrettävä siten, että niillä tarkoitetaan joko päällysmerkintöjen ulkoasua tai sisältöä eikä niiden kieliasua.

26. Sitä vastoin Bigg's, pääasian vastaaja, katsoo, että edellä mainittu velvoite on tekninen määräys. Se katsoo, että termistö, tunnukset ja selosteet muodostavat keinon, jonka avulla on mahdollista kommunikoida tuotteen ominaisuuksia koskevista tiedoista, ja että tietyn kielen käyttämistä koskeva velvoite liittyy läheisesti selosteisiin, pakkaukseen ja termistöön. Lisäksi tämä velvoite vaarantaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä, koska siinä edellytetään taloudelliset toimijat muuttamaan pakkausta tai lisäämään toinen merkintä maahan tuotuihin tuotteisiin, joten velvoite on perustamissopimuksessa kielletty määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsoo, että periaatteessa direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa oleva maininta "tuotteelta vaadittavat ominaisuudet" kattaa määräykset tietojen esittämisestä merkinnöissä ja siten määräys kielestä, jolla tämä tieto on välitettävä, on myös tuotteelta vaadittava

ominaisuus. Kuitenkin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus katsoo, että siinä määrin kuin riidanalaisissa kansallisissa säännöksissä rajoitutaan toistamaan jo olemassa olevat toimenpiteet käyttämällä samaa termistöä kuin direktiiviä 83/189/ETY edeltävissä kansallisissa säädöksissä, ne eivät ole direktiivin 1 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu "teknistä määräystä koskeva ehdotus".

27. Lopuksi komissio katsoo, että kysymystä voitaisiin tarkastella kahdelta eri näkökannalta.

i) Ensimmäisessä arvioinnissa riidanalainen velvoite kuuluu teknisiin määräyksiin "siltä osin kuin kysymyksessä ovat termistö, tunnukset, maininnat tai merkinnät" tuotteen osalta. Tällainen velvoite muodostaa näet määräyksen, joka liittyy edellytyksiin, jotka tuotteiden itse on täytettävä ja sen vuoksi tuotteen sopeuttaminen kyseisiin markkinoihin muodostuisi tarpeelliseksi. Komissio katsoo, että jos yhteisöjen tuomioistuin päätyisi tällaiseen ratkaisuun, olisi tarpeen harkita tällaisen tulkinnan vaikutusten ajallista rajoittamista ottaen huomioon seuraukset, joita tuomiolla voisi olla jäsenvaltioissa, jotka ovat antaneet vastaavia säännöksiä ja jotka eivät ole ilmoittaneet niitä komissiolle.

ii) Toisen arvioinnin mukaan, jota komissio näyttää kannattavan, kieli, jota on käytetty tuotetta koskevien tiettyjen tietojen välittämiseen, ei sekoitu näihin tietoihin. Sellainen kansallinen säännös, jonka mukaan merkinnöissä käytettävät maininnat on ilmaistava helposti ymmärrettävällä kielellä tai tietyllä kielellä, merkitsee kaikkiin kieliviesteihin luonnollisesti liittyvän ominaisuuden noudattamista, nimittäin että lukija (vastaanottaja) ymmärtää viestin.

28. Katson, että tämä asianosaisten eri katsantokanta samoin kuin komission ilmaisema epävarmuus riidanalaisen velvoitteen osalta johtuvat pääosin direktiivin 1 artiklan käsitteiden epäselvyydestä. Tätä epäselvyyttä lisää vielä direktiivin laaja soveltamisala, jota on jatkuvasti laajennettu peräkkäisillä muutoksilla ja erityisesti viimeisimmällä muutoksella, ja tämä huolimatta ilmeisestä pyrkimyksestä selvittää tarkasti kyseinen soveltamisala tässä 1 artiklassa annetuilla määritelmillä. Nämä puutteet, jotka soveltuvat huonosti yhteen oikeussääntöjen kanssa ja luovat oikeudellista epävarmuutta, muuttuvat vieläkin arkaluontoisemmiksi yhteisöjen tuomioistuimen asioissa C-194/94, CIA Security International, 30.4.1996 antamassa tuomiossa [7] ja C-13/96, Bic Benelux, 20.3.1997, antamassa tuomiossa [8] tekemän ankaran tulkinnan jälkeen. Kyseiset tuomiot koskivat seurauksia, joita aiheutui jäsenvaltioiden laiminlyönneistä antaa komissiolle tiedoksi teknistä määräystä koskevat ehdotukset: toisin sanoen tiedoksi antamattomiin ehdotuksiin ei voitu vedota yksityisiä vastaan. Tällainen seuraus saat-

7 — Asia C-194/94, tuomio 30.4.1996 (Kok. 1996, s. I-2201).
8 — Asia C-13/96, tuomio 20.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1753).

taa lamauttaa jäsenvaltioiden lainsäädäntötoiminnan harjoittamisen.

29. Nämä seikat huomioon ottaen ei ole yllättävää todeta, että yhteisöjen tuomioistuin ei ole vielä muodostanut perustavanlaatuista oletusta direktiivin 1 artiklan 1 ja 5 kohdan merkityksestä rajoittuen pelkästään soveltamaan eri tilanteita edellä mainittuihin säännöksiin.

30. Siten yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että teknisiä määräyksiä ovat olleet muun muassa seuraavat säännökset:

— Saksan oikeuden säännös, jolla kertakäyttöisiin steriileihin lääkintälaitteisiin ulotettiin velvoitteet, jotka koskivat lääkkeiden päällysmerkintöjä (vanhenemispäivä); [9]

— Alankomaiden oikeuden säännös, jossa määriteltiin uusien margariinityyppien valmistus- ja markkinointimenetelmät sekä korvaavat tuotteet, jotka poikkesivat määräyksistä, jotka oli annettu tavallisen margariinin osalta; [10]

— säännös, jolla otettiin käyttöön sellaiset pakolliset testit hälytysjärjestelmien ja -laitteiden laadun ja moitteettoman toiminnan osalta, joista riippui luvan saaminen tällaisille järjestelmille ja laitteille ja niiden myynnille Belgiassa; [11]

— Italian oikeuden säännökset, jotka koskivat sekä Lamellibranche-simpukoiden veden laatua, näiden simpukoiden tuotantoa ja myyntiä sekä tiettyjä erityisiä varotoimia naudan sisäelimistä ja kudoksista valmistettujen lääketieteellisten erikoisvalmisteiden osalta; [12]

— Belgian oikeuden säännös, jossa säädettiin tiettyjen tuotteiden merkinnästä, toisin sanoen tietyn sellaisen tunnusmerkin kiinnittämisestä tuotteisiin, josta kävi selvästi ilmi ympäristöveron maksaminen. [13]

9 — Asia C-317/92, komissio v. Saksa, tuomio 1.6.1994 (Kok. 1994, s. I-2039).

10 — Asia C-273/94, komissio v. Alankomaat, tuomio 11.1.1996 (Kok. 1996, s. I-31).

11 — Edellä alaviitteessä 7 mainittu asia C-194/94.

12 — Asia C-289/94, komissio v. Italia, tuomio 17.9.1996 (Kok. 1996, s. I-4405).

13 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia C-13/96.

31. Sitä vastoin teknisiä määräyksiä eivät ole yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan

— valtuutussäännös, joka koski teknisen määräyksen antamisperustetta; [14]

— Belgian oikeuden säännös, jossa määriteltiin turvayritysten toimintaedellytykset, kun tämä säännös ei koskenut tuotteiden ominaisuuksia. [15]

32. Katson, että riidanalaisessa kansallisessa säännöksessä asetettu velvoite on soveltamisalaltaan yleinen velvoite, joka koskee erotuksetta kaikkea tuotteiden ja palvelujen myyntiä, että se ei liity tuotteiden ominaisuuksiin tai tuotteisiin sovellettaviin eritelmiin ja että se ei siten ole direktiivissä tarkoitettu tekninen eritelmä.

33. Muistutan aluksi lyhyesti direktiivin tarkoituksesta. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut siitä seuraavaa: "— — tämän direktiivin tavoite on turvata ennakkovalvonnan keinoin tavaroiden vapaa liikkuvuus, joka on yksi yhteisön perusperiaatteista. Valvonta on tarpeen, koska direktiivissä tarkoitetut tekniset määräykset voivat rajoittaa suoraan tai välillisesti taikka tosiasiallisesti tai mahdollisesti yhteisön sisäistä tavarakauppaa." [16]

34. Katsoisin, että tämä päämäärä on direktiivin epäsuora ja kaukaisin tarkoitus. [17] Direktiivin erityinen ja suora tarkoitus on johdettavissa direktiivin otsikosta, sanamuodosta ja johdanto-osasta ja erityisemmin EY:n perustamissopimuksen 213 artiklasta, joka 100 artiklan (katso direktiivin ensimmäinen perustelukappale) kanssa muodostaa direktiivin oikeudellisen perustan ja johon on laajasti vedottu direktiivin johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa. Tämä tarkoitus on mielestäni tietojen toimittamisessa komissiolle ja muille jäsenvaltioille noudatettavan menettelyn käyttöönotto (katso direktiivin kolmas, neljäs ja viides perustelukappale) siltä osin kuin kysymyksessä ovat *tietyt* tekniset määräykset, joita jäsenvaltio aikoo antaa tiettyjen tuotteiden osalta. Tämän menettelyn käyttöönottamisen tarkoituksena, ottaen huomioon tarpeettomien teknisten määräysten antamisesta aiheutuvat kaupan esteet, on yhtäältä välttää erilaisten tarpeettomien teknisten eritelmien antaminen (katso toinen perustelukappale) ja toisaalta antaa yhteisön toimielimille ja erityisesti komissiolle mahdollisuus antaa yhteisiä asiaa koskevia säännöksiä (katso kuudes perustelukappale).

14 — Edellä alaviitteessä 9 mainittu asia C-317/92, 26 kohta.

15 — Edellä alaviitteessä 7 mainittu asia C-194/94, 25 kohta.

16 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia C-13/96, 19 kohta.

17 — Toisin sanoen tavaroiden vapaan liikkumisen takaaminen on "γένος γενικώτατον" ("summum genus"), toisin sanoen tarkoitus, jota usealla direktiivillä pyritään takaamaan. Kuitenkin etsitään "ειδοποεός διαφορά" ("differentia specifica"), toisin sanoen direktiivin erityistä tarkoitusta, joka luonnehtii sitä ja joka on pääasiallisesti tuotava esiin, kun tulkitaan direktiivissä mainitsemattomia seikkoja tai direktiivin epäselvempiä säännöksiä.

35. Käsittelen nyt direktiivin aineellista soveltamisalaa, joka on laaja, muttei rajoittamaton. Koska direktiivin tarkoitus liittyy teknisiin eritelmiin, joita sovelletaan tiettyihin tuotteisiin, direktiivin soveltamisalan rajoittamiseksi on ensiksi täsmennettävä tuotteet, joihin sitä sovelletaan.

36. Tältä osin tehdyistä muutoksista johtuen direktiivin soveltamisala sekä laajenee että supistuu. Siten direktiivin 1 artiklan 7 kohdassa, sen alkuperäisessä muodossa, direktiivissä tarkoitetuilla tuotteilla tarkoitettiin teollisesti valmistettuja tuotteita, lukuun ottamatta maataloustuotteita, elintarvikkeita tai eläinten ravintona käytettäviä tuotteita, lääkkeitä ja kosmeettisia tuotteita.

37. Direktiivillä 88/182/ETY tehdyn muutoksen jälkeen edellä mainittuun säännökseen sisältyvät myös maataloustuotteet. Muut alun perin poikkeuksen alaan kuuluneet tuotteet alistettiin väliaikaiseen järjestelyyn: 1 artiklan 1 kohdan mukaan, jossa määritellään teknisen eritelmän käsite, sellaisena kuin se on täydennettynä direktiivillä 88/112/ETY, asiaan kuuluvia ovat ainoastaan *tuotantotavat ja -menetelmät* maataloustuotteiden,[18] elintarvikkeiden, eläinten ravintona käytettävien tuotteiden ja lääkkeiden osalta (ei siis kosmeettisten tuotteiden osalta).[19]

38. Huomioon otetaan direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden määritelmät ja näiden avulla määritellään 'teknisen eritelmän' käsitteen määritelmän sisältävän 1 artiklan 1 kohdan soveltamisala, johon sisältyy samoin kuin laajemmassa merkityksessä saman artiklan 5 kohta, jossa määritellään 'teknisen määräyksen' käsite, koska direktiivissä teknisellä määräyksellä tarkoitetaan teknisiä eritelmiä sisältävää määräystä.

39. On huomautettava etukäteen, että 1 artiklan 1 ja 5 kohdan säännökset koskevat teknisiä kysymyksiä, toisin sanoen kysymyksiä "teknisellä" alalla. Tämä käsite voi yleisellä tasolla ulottua kattamaan joukon tieteellisiä ja käytännön tietoja ja menetelmiä, joita käytetään tietyn tuotteen valmistamiseksi ja yleisemmin tuloksen saavuttamiseksi.

18 — Maataloustuotteita koskeva maininta on myös 1 artiklan 1 ja 7 kohdassa, ks. jäljempänä ratkaisuehdotuksen 41 kohdan a ja b alakohta.

19 — On huomautettava, että jatkossa direktiivillä 94/10/EY laajennettiin vieläkin soveltamisalaa lisäämällä tähän 1 artiklan 1 kohtaan (josta tulee 2 kohta) toiseen kohtaan lauseenosa "sekä muihin tuotteisiin liittyvät valmistusmenetelmät ja -prosessit, silloin kun niillä on vaikutusta näiden tuotteiden ominaisuuksiin". Mikä tämän merkitys onkin, tämä lauseenosa, jota ei sovelleta esillä olevaan asiaan, soveltuu joka tapauksessa vain valmistusmenetelmiin ja -prosesseihin.

40. Tämän artiklan 1 kohdassa määritellään 'tekniseksi eritelmäksi' tuotteelta "vaadittavat ominaisuudet", toisin sanoen tekniset ominaisuudet, jotka ovat välttämättömiä tuotteen tunnistamiseksi, yksilöimiseksi ja arvioimiseksi, ja kyseisessä kohdassa, lauseen ensimmäisessä osassa, mainitaan tässä tarkoituksessa tietty määrä esimerkkejä, kuten laatu, suorituskyky, turvallisuus tai mitat.[20] Saman kohdan virkkeen toisessa osassa säädetään, että kyseiset ominaisuudet, kokeita ja testausmenetelmiä lukuun ottamatta, sisältävät määräyksiä, jotka koskevat periaatteessa tuotteen yleistä esittämistapaa myynnissä.

41. Edellä esitetyn perusteella 1 artiklan 1 ja 7 kohdan säännöksistä yhdessä seuraa, että teknisillä eritelmillä tarkoitetaan

a) maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden ja eläinten ravintona käytettävien tuotteiden sekä lääkkeiden tuotantotapoja ja -menetelmiä ja

b) teollisesti valmistettavien tuotteiden ja maataloustuotteiden teknisiä ominaisuuksia sekä säännöksiä, joita sovelletaan tuotteisiin termistön, tunnusten, kokeiden ja testausmenetelmien, pakkaamisen, merkitsemisen tai selosteen osalta.

42. Kuitenkaan direktiivi ei koske kaikkia teknisiä määräyksiä, joita sovelletaan edellä mainittuihin tuotteisiin. Siitä johtuvat seuraavat seikat:

a) Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden ei tarvitse antaa komissiolle tiedoksi teknistä määräystä koskevaa ehdotusta, jos kyse on vain kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin täytäntöönpanosta sellaisenaan, jolloin tieto kyseisestä standardista riittää.[21]

b) Direktiivin 10 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaan komissiolle ei ole tarpeen antaa tiedoksi sellaisia teknisiä eritelmiä, jotka on annettu yhteisön direktiiveistä johtuvien velvoitteiden noudattamiseksi. Tämä tarkoittanee, että komissiolle ei ole annettava tiedoksi teknisiä määräyksiä, jotka kuuluvat sellaisten erityisdirektiivien soveltamisalaan, joissa jäsenvaltioita velvoitetaan toteuttamaan täytäntöönpanotoimenpiteitä direktiivissä 83/189/ETY tarkoitetuilla "teknisillä" aloilla. Tämä katsantokanta on järkevä, koska tässä tapauksessa tarve antaa teknisiä määräyksiä johtuu yhteisön oikeuden erityisistä säännöksistä, jotka ovat jo

20 — Katson, että koska tämä lauseen osa alkaa sanalla "kuten", on myönnettävä, että direktiivissä tehty ominaisuuksien luetteloinnin on luonteeltaan ohjeellinen eikä rajoittava. Siten esimerkiksi myös tuotteen paino on hyväksyttävä tekniseksi ominaisuudeksi.

21 — Oletan, että tämä poikkeus on perusteltu sen seikan vuoksi, että tässä tapauksessa tarvetta tällaisen standardin, joka on sitä paitsi jo yhdenmukainen standardi, käyttöönottoon voidaan pitää oletuksena.

olemassa ja jotka velvoittavat jäsenvaltioita. Muut jäsenvaltiot sekä komissio tuntevat nämä säännöt, ja komission ei näin ollen tarvitse toteuttaa yhteisön toimenpiteitä tällaisella alalla, koska tällaiset toimenpiteet ovat jo olemassa. Sitä paitsi direktiivit sisältävät tavallisesti säännöksiä, joiden perusteella jäsenvaltioiden niiden täytäntöönpanemiseksi toteuttamat toimenpiteet annetaan tiedoksi komissiolle: tällaisessa tapauksessa kaksinkertainen tiedoksi antaminen lisäisi byrokratiaa eikä toisi asiaan mitään olennaista.

c) Lopuksi direktiivin 10 artiklan viimeisen virkkeen mukaisesti tämä koskee myös teknisiä eritelmiä, jotka johtuvat kansainvälisestä sopimuksesta ja jotka ovat siten jo yhdenmukaisia.

43. Edellä esitetyn perusteella yhteisön oikeuden vastaista ei siten ole teknisten eritelmien olemassaolo sellaisenaan, vaan koordinoimattomien, erilaisten ja tarpeettomien määräysten käyttöönotto. Yhteisön lainsäätäjä pyrkii vastavuoroisen tiedotuksen kautta *yhdenmukaistamiseen*, jonka eräs elementti on teknisten eritelmien *standardointi* tuotekohtaisesti tai tuoteryhmittäin, jotta yhteisön sisäiset säännöt olisivat yhdenmukaisia. [22]

44. Näiden seikkojen perusteella tarkastelen nyt, sisältääkö Belgian lain 13 §:n kaltainen säännös, koska esillä olevassa asiassa on pääosin kysymys tästä säännöksestä, [23] teknisen eritelmän, ja onko se tämän vuoksi tekninen määräys.

45. Ensiksi on mielestäni ilmeistä, että päällysmerkintöjen pakollisten mainintojen ilmoittaminen tietyllä kielellä ja tarvittaessa tietyllä murteella tai tietyssä saman kielen kielimuodossa [24] ei ole tuotteen "ominaisuus". Kuinka laajasti direktiivin 1 artiklan 1 kohdan tätä käsitettä tulkitaankin, käsite viittaa aina kysymyksessä olevan tuotteen ominaisuuksiin tai olennaisiin piirteisiin. Kieli tai kielellinen muoto, joita on käytetty ilmaisemaan ja välittämään ostajalle tietoja tuotteen piirteistä ja ominaisuuksista, muodostavat yleisen kaikenlaisten tietojen välittämisjärjestelmän, johon yksinkertaisesti kuuluvat esillä olevassa asiassa kysymyksessä olevat tiedot. Kieli on siten "aliud", eikä sitä voida samaistaa välitettäviin tietoihin.

22 — Tätä tarkoitusta on pidettävä välissä olevana tarkoituksena sen suoran tarkoituksen, joka on tiedon toimittaminen jäsenvaltioille ja komissiolle, ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden turvaamisen tarkoituksen välillä. Direktiivin 94/10/EY johdanto-osassa kiinnitetään erityisesti huomiota standardointiin.

23 — Katson, että on selvää, että belgialaisen lain 30 §, jossa myyjille asetetaan yleinen tiedottamisvelvoite ostajalle, ei ole direktiivissä tarkoitettu tekninen määräys. Sitä paitsi tällainen velvoite johtuu jo jäsenvaltioiden velvoiteoikeuden yleisistä periaatteista ja on tavallisesti toistettu siviilioikeudessa tai myyntiä sääntelevissä lakiteksteissä. Tämän vuoksi en tutki tarkemmin tätä artiklaa.

24 — Tämän viimeksi mainitun mahdollisuuden osalta esitän esimerkkinä, että 80-luvun alkuun saakka Kreikassa hyväksytty kieli oli puristinen muoto (katharevoussa) tai tieteellinen muoto, johon sisältyi useita kreikan kielen vanhanaikaisia muotoja päinvastoin kuin tavallisesti puhutussa kielessä (demoottinen kieli).

46. Tarkastelen vielä, merkitseekö näiden mainintojen merkitseminen tietyllä kielellä sellaista tuotteeseen sovellettavaa määräystä, jota tarkoitetaan direktiivin 1 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä.

47. Huomautan aluksi, että virkkeen kaksi osaa ovat läheisesti yhteydessä toisiinsa, ensimmäinen osa sisältää toisen osan.[25] Tästä seuraa mielestäni se, että virkkeen toisessa osassa mainitut määräykset ovat myös asiallisesti sellaisen tuotteen tai sellaisten tuotteiden teknisiä ominaisuuksia, josta tai joista on kysymys jokaisessa määrätyssä tapauksessa, toisin sanoen teknisiä keinoja, joiden avulla on mahdollista tunnistaa, yksilöidä ja arvioida mainittuja tuotteita.

48. Tältä näkökannalta arvioituna kieli, jolla ilmaistaan käsite, joka koskee tuotetta tai jolla päällysmerkintä on laadittu, ei ole mielestäni "tuotetta koskeva vaatimus" asiallisesti vastaavista syistä kuin ne syyt, joiden vuoksi se ei ole tuotteen "ominaisuus".

Siten 'termistö', johon direktiivissä viitataan, on sellaisen tieteellisen käsitteen valinta useiden muiden joukosta, joka luonnehtii tuotetta tai yhtä sen ominaisuuksista. Tämän käsitteen on oltava sama eri jäsenvaltioissa: siten jokaisesta jäsenvaltiosta on löydettävä vastaava käsite. Tämä käsite, eikä sen kielellinen muoto, muodostaa määräyksen, toisin sanoen tuotteeseen sovellettavan *säännön*,[26] ja nimenomaisesti näiden käsitteiden yhdenmukaistaminen on direktiivin tarkoituksena.[27] Sitä paitsi yhteisössä, jossa monikielisenä yhteisönä on yhtäaikaisesti yksitoista virallista, samanarvoista kieltä, ei voitaisi toteuttaa määräysten kielellisen muodon yhdenmukaistamista, koska nimenomaisesti ei ole olemassa yhtä yhteisön kieltä.

49. Sama koskee tuotteiden pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta. Kuten komissio on katsonut aivan oikein esittämässään toisessa arvioinnissa,[28] näiden seikkojen osalta tuotetta koskevilla 'vaatimuksilla' on katsottava tarkoitetun mainintoja ja muita seikkoja, jotka sovellettavan lainsäädännön mukaan on välttämättä esitettävä pakkauksessa, päällysmerkinnöissä jne., tai näiden pakollista sisältöä, mukaan luettuna velvoitteet, jotka koskevat pakkausta tai päällysmerkintää sellaisenaan eli sen ulottuvuutta, väriä jne., eivätkä sen kielellistä

25 — Yhteyttä merkitsevät käsitteet ovat kreikaksi "καθώς και" (kirjaimellisesti "sekä"). Sitä vastoin tämä on englanniksi "including", ranskaksi "y compris", saksaksi "einschließlich", italiaksi "comprese". Päättelen tästä, että tämä toinen sanan merkitys, joka on voimakkaampi, on tarkempi.

26 — Tämä tarkoittaa, että joka määräys muodostaa tuotteeseen sovellettavan säännön.

27 — Katso esimerkiksi ihmisten ravintona käytettäväksi tarkoitettuja pakasteita koskevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen yhdenmukaistamisesta 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 89/108/ETY (EYVL L 40, s. 34) 8 artikla, jossa 1 artiklan a alakohdassa olevan käsitteen 'pakaste' käyttäminen tehdään pakolliseksi, sellaisena kuin se on eri yhteisön kielissä. Siten saksaksi on mahdollista tehdä valinta käsitteiden 'tiefgefroren', 'Tiefkühlkost', 'tiefgekühlt' ja 'gefrostet' välillä, kun taas englannissa voidaan käyttää ainoastaan käsitettä 'quick-frozen' (eikä esimerkiksi 'super-frozen', 'deeply-frozen' tai muuta vastaavaa käsitettä). Esillä olevassa asiassa tietyn käsitteen määrääminen (joka on sama kaikilla kielillä) on tekninen kysymys, kun taas jäsenvaltioiden valinta tietyn kielen välillä on metatekninen kysymys.

28 — Ks. edellä 27 kohta.

muotoa. Tämä viimeksi mainittu on näet keino, jolla ilmaistaan tuotteen tekniset ominaisuudet ja saatetaan ne viestin vastaanottajan tietoon. Toisin sanoen jos velvoite ilmoittaa pakkauksessa tai merkinnässä tiettyjä tietoja on tekninen määräys, joka liittyy tuotteeseen ja luonnehtii sitä, velvoite ilmoittaa ne määrätyllä kielellä ei liity tuotteeseen eikä luonnehdi sitä, sen enempää kuin se ei liity mihinkään tuotteeseen erityisesti. Siten tämä velvoite on määräys, joka on luonteeltaan *metatekninen*, toisin sanoen se on määräys, joka liittyy tekniseen määräykseen eikä tuotteeseen.

50. Esillä olevassa asiassa, joka koskee kysymystä pakollisten mainintojen tunnistamisesta, Belgian lain 13 § viittaa milloin saman lain toisiin säännöksiin, milloin täytäntöönpanoasetuksiin, jotka joko olivat jo olemassa tai jotka annetaan mainitun lain nojalla. Tämän säännöksen sisällön perusteella katson, että se ei sisällä teknisluonteista määräystä, jota sovelletaan tiettyyn tuotteeseen tai tuoteryhmään, ja siten se ei ole direktiivissä tarkoitettu tekninen määräys. Lisäksi se seikka, että tämän velvoitteen toteuttaminen merkitsee tarvittaessa tuontituotteen pakkauksen korvaamista, ei ole sellaisenaan riittävä kumoamaan edellä esitettyä tulkintaa. Riippumatta näet siitä seikasta, että uusi Belgian oikeuden säännös ei lisää asiallisesti mitään aikaisempiin saman velvoitteen sisältäviin säännöksiin ja riippumatta siitä seikasta, että useissa yhteisön direktiiveissä on erityissäännöksiä pakkausmerkinnöistä kansallisella kielellä tai sen valtion virallisella kielellä, jossa tuotetta myydään,[29] kyseinen pakkauksen tai pakkausmerkinnän korvaamista koskeva velvoite (tai vähäisempi toimenpide, joka liittyy sellaisen tarramerkinnän kiinnittämiseen, joka sisältää pakollisten mainintojen käännöksen sen valtion kielellä, jossa tuotetta myydään) on joka tapauksessa pelkästään velvoite, jonka rooli on toissijainen siihen perustavanlaatuiseen velvoitteeseen nähden, joka, kuten olen edellä esittänyt, ei ole itsessään tekninen määräys. Sillä ei siten ole vaikutusta esillä olevassa asiassa.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

51. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen kahden ensimmäisen osan osalta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy pääasiassa, että kun on olemassa yhteisön erityissäännöksiä tietyn tuotteen osalta, voiko jäsenvaltio edellyttää muita mainintoja kuin ne, joita yhteisön säännöstössä on edellytetty, ja voiko se vaatia, että nämä maininnat esitetään tietyllä kielellä.

52. Katson, että ennakkoratkaisukysymys on esitetty erittäin laajassa ja hypoteettisessa muodossa: siinä ei näet edellytetä tietyn konkreettisen säännöksen tulkintaa, vaikka siinä lähtökohtana onkin tietty yhteisön säännöstö, joka on siten tarkasti

29 — Ks. asiassa C-385/96, Goerres, tänä päivänä esittämäni ratkaisuehdotus, 33 kohta.

määritelty, eikä kysymys mahdollista myöskään sen todellisen tilanteen tunnistamista, johon kysymys liittyy. Näissä olosuhteissa epäilen, että ei ole mahdollista vastata hyödyllisellä tavalla esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen.

53. Yhteisön lainsäädäntö on kulutustuotteiden myynnin alalla, muutamia yleisesti sovellettavia direktiivejä lukuun ottamatta,[30] hajanainen ja säätelee kysymystä tuotekohtaisesti tai tuoteryhmittäin, esimerkiksi elintarvikkeiden, eläinten ravintona käytettävien tuotteiden, kosmetiikkatuotteiden, puhdistusaineiden jne. osalta. Näillä erityisdirektiiveillä ei pyritä aina yhtä suureen kansallisten lainsäädäntöjen lähentämisen asteeseen. Yleisesti ottaen niissä edellytetään tiettyjen pakollisten mainintojen kiinnittämistä pakkausmerkintään, jolloin jäsenvaltioilla ei ole mahdollisuutta edellyttää muita lisätietoja.[31] Ei ole kuitenkaan poissuljettua, että niissä jätetään jäsenvaltioille tietty harkinnanvara.[32] Siten kysymystä siitä, voivatko jäsenvaltiot edellyttää enemmän tietoja kuin direktiivissä on edellytetty, on arvioitava tapauskohtaisesti erityissäännösten ja sen direktiivin päämäärän mukaisesti, joka koskee kysymyksessä olevan tuotteen myyntiä.[33]

54. Sama koskee kysymystä kielestä, jolla voidaan ilmoittaa, on ilmoitettava tai on kiellettyä ilmoittaa pakolliset merkinnät tai mahdolliset lisämaininnat, joita jäsenvaltiot voivat oikeutetusti edellyttää. On jo todettu, että yhteisön asiaa koskeva säännöstö ei ole yhtenäinen eikä yhdenmukainen[34] ja että vastaavat säännökset ovat erityisissä tietyn tuotteen tai tuoteryhmän myyntiä koskevissa erityisdirektiiveissä. Kysymys lisämainintojen kielestä on joka tapauksessa liitännäinen suhteessa kysymykseen niiden sallittavuudesta, sillä jos direktiivissä kielletään jäsenvaltioita edellyttämästä lisämainintoja, siinä kielletään jäsenvaltioita vastaavasti vaatimasta, että nämä maininnat on laadittava tietyllä kielellä. Sitä vastoin jos direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat edellyttää lisämainintoja, ei ole mahdollista laatia yleistä sääntöä. Direktiiville annettavan tulkinnan mukaan näiden mainintojen kieli voi olla joko kieli, jolla pakolliset merkinnät on direktiivin mukaan ilmoitettava, tai kieli, jonka jäsenvaltio valitsee yhä yhteisön oikeuden puitteissa.[35]

Joka tapauksessa toisen kysymyksen edellä toteamani epätarkkuuden ja yleisluonteisuuden vuoksi ehdotan, ettei tähän kysymykseen anneta vastausta.[36]

30 — Kuten tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annettu neuvoston direktiivi 85/374/ETY (EYVL L 210, s. 29); direktiivi 92/59 jne.

31 — Ks. esim. asia 148/78, Ratti, tuomio 5.4.1979 (Kok. 1979, s. 1629, 26 ja 27 kohta).

32 — Ks. tällaisesta esimerkkinä asia C-17/93, Van der Veldt, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. I-3537, 22 kohta).

33 — Ks. direktiivistä, jossa on säännöksiä kumpaankin suuntaan, asia C-241/89, SARPP, tuomio 12.12.1990 (Kok. 1990, s. I-4695, 15 kohta).

34 — Ks. asiassa C-385/96, Goerres, tänä päivänä esittämäni ratkaisuehdotus, 56 kohta.

35 — Ks. jäljempänä 59 ja 60 kohta.

36 — Ks. mm. asia C-83/91, Meilicke, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4871, 25 kohta); yhdistetyt asiat C-320/90, C-321/90 ja C-322/90, Telemarsicabruzzo ym., tuomio 26.1.1993 (Kok. 1993, s. I-393); asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995 (Kok. 1995, s. I-4921, 60 kohta); asia C-307/95, Max Mara, määräys 21.12.1995 (Kok. 1995, s. I-5083, 9 kohta); asia C-369/95, Somalfruit ja Camal, tuomio 27.11.1997 (Kok. 1997, s. I-6619, 41 kohta) jne.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

55. Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee, että jos ei ole olemassa yhteisön säännöksiä, voiko jäsenvaltio edellyttää, että myytäväksi asetetussa tuotteessa esitetään tietyt maininnat ja että ne esitetään tietyllä kielellä (esimerkiksi sen alueen kielellä, jossa tuotetta myydään).

56. Kuten yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitsemastani oikeuskäytännöstä käy ilmi,[37] yhteisön säännöstön puuttuessa jäsenvaltiot voivat toteuttaa tuotteiden myyntiin liittyviä toimenpiteitä yhteisön oikeutta noudattaen ja erityisesti EY:n perustamissopimuksen 30—36 artiklaa noudattaen. Siten näillä säännöillä voidaan asettaa tiettyjä rajoituksia jäsenvaltioiden väliselle kaupalle, ja näiden rajoitusten joukossa on periaatteessa vaatimus tiettyjen *mainintojen* ilmoittamisesta tuotteessa, siltä osin kuin tällaiset rajoitukset ovat perusteltuja yleisen edun vuoksi, kuten terveyden ja kuluttajien suojelun vuoksi, ja siltä osin kuin ne ovat suhteessa tavoiteltuun päämäärään.[38] Ei ole kuitenkaan mahdollista vastata kysymykseen siitä, mitkä ovat sellaisia mainintoja, joiden pakollinen ilmoittaminen voidaan hyväksyä tai sitä ei voida hyväksyä: vastaus tähän kysymykseen vaihtelee näet asian olosuhteiden mukaan.

57. Sama koskee myös sen velvoitteen asettamista, että yksi tai useampi maininta on ilmoitettava tietyllä kielellä, mikä saattaa muodostaa "yhteisön sisäisen kaupan esteen, siltä osin kuin muista jäsenvaltioista peräisin oleviin tuotteisiin on merkittävä eri päällysmerkintä, mikä aiheuttaa ylimääräisiä pakkauskuluja".[39]

58. Vastaus kysymykseen siitä, mikä on oltava ilmoitettu kieli, määritellään tasapainottamalla yhtäältä tarve tiedottaa kuluttajille tuotteen ominaisuuksista ja välttää sekaannuksia ja toisaalta välttämättömyys tavaroiden esteettömälle liikkuvuudelle jäsenvaltioiden välillä. Tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että vaatimus tiettyjen mainintojen esittämisestä sen valtion kielellä tai kielillä, jossa tavaraa myydään, oli asianmukainen kuluttajansuojakeino, että tällainen toimenpide ei ollut suhteeton tavoiteltuun päämäärään nähden ja että yhteisön lainsäätäjä ei ollut siten ylittänyt vastaavanlaisen toimenpiteen toteuttamisella harkintavaltansa rajoja.[40]

59. Olen jo esittänyt käsitykseni tältä osin: kun kysymyksessä ovat yksikieliset valtiot,

37 — Ks. asiassa C-385/96, Goerres, tänä päivänä esittämäni ratkaisuehdotus, 28 kohta.

38 — Ks. edellä asia C-17/93, 23—31 kohta.

39 — Asia C-51/93, Meyhui, tuomio 9.8.1994 (Kok. 1994, s. I-3879, 13 kohta). Muistutan, että kyseisessä asiassa kysymyksessä oli sellainen yhteisön säännös, jossa vaadittiin tiettyjen mainintojen merkitsemistä sillä kielellä tai niillä kielillä, jolla (joilla) tuotetta myydään (ks. asiassa Goerres esittämäni ratkaisuehdotus, 76 kohta). Kuitenkin tällaisen toimenpiteen arviointi perustuu samoihin periaatteisiin riippumatta siitä, onko toimenpide lähtöisin yhteisön toimielimestä vai jäsenvaltiosta (ks. saman tuomion 11 kohta).

40 — Edellä alaviite 39, asia C-51/93, 19, 20 ja 21 kohta.

nämä voivat periaatteessa yhteisön oikeuden mukaan vaatia, että pakolliset tuotteeseen liittyvät maininnat laaditaan kansallisella kielellä tai valtion virallisella kielellä.[41] Kun on monia virallisia kieliä, mainintojen kirjaaminen ainakin yhdellä näistä, taloudellisen toimijan valinnan mukaan, on riittävää.[42] On näet oletettava, että koska nämä kielet ovat samanarvoisia, ne ovat riittävästi keskiverto-ostajan tiedossa kyseisessä jäsenvaltiossa ja siten taloudellisen toimijan, joka laatii pakolliset maininnat ainakin yhdellä näistä kielistä, voi katsoa täyttäneen hänellä tätä valtiota kohtaan olevat velvoitteensa.

60. Tässä mielessä velvoite laatia pakolliset maininnat sen "alueen kielellä", jossa tuote on liikkeessä, on taloudellisesti rasittava ja suhteeton toimenpide tavoiteltuun päämäärään nähden, joka on periaatteessa kuluttajien suojelu, koska tällainen velvoite pakottaa asianomaisen taloudellisen toimijan selvittämään aina erikseen, millä alueella tuotteen on tarkoitus liikkua, jotta käytettäisiin vastaavaa kieltä, tai käyttämään kaikkia virallisia tai paikallisia kieliä, jotta mikään alue ei jää ulkopuolelle.

61. Tämä näkökanta ei ole ristiriidassa edellä mainitun, asiassa Meyhui annetun tuomion kanssa. Tästä viimeksi mainitusta tuomiosta ei käy ilmi, että kun kysymyksessä ovat monikieliset valtiot, kuten esillä olevassa asiassa, tuotteiden maininnat olisi ilmoitettava *kaikilla* kielillä. Asiassa Meyhui esitetty kysymys ei ollut, kuten esillä olevassa asiassa, siitä, mikä on äärimmäisin kielellinen vaatimus, jota jäsenvaltio voi edellyttää perustamissopimuksen mukaan, vaan siitä, ylittikö sellainen yhteisön toimenpide, jossa jäsenvaltioille annettiin yleisesti ottaen riittävästi toimintavapautta vaatia merkintöjen kirjoittamista useilla kielillä, niitä äärimmäisiä harkintavallan rajoja, joita yhteisön toimielimellä on tällaisen asian suhteen.

Excursus

62. Jos yhteisöjen tuomioistuimen aikomuksena on katsoa, että riidanalainen Belgian oikeuden säännös muodostaa teknisen määräyksen, haluan esittää erittäin yhteenvedonomaisesti tiettyjä huomioita vaikutuksista, joita kolmansille aiheutuu laiminlyönnistä antaa tekniset määräykset tiedoksi komissiolle, ja kehittelen katsantokantaani yksityiskohtaisemmin, kun tilanne on otollisempi.

63. Komissio on esittänyt tämän kysymyksen tiedoksiannossaan 86/C 245/05 (EYVL 1986, C 245, s. 4), jossa se esittää aluksi tiettyjä ankaria huomautuksia seuraavanlaisesti: "Kokemuksesta käy ilmi, että valtion kuuluminen yhteisöön ei aina käy riittävästi ilmi sen hallituksen asenteista ja tavoitteista." Komissio muistuttaa seuraavaksi teknisten määräysten antamiseen liittyvistä tiedoksianto- ja ilmoittamisvelvollisuudesta, joka käy ilmi direktii-

41 — Ks. asiassa Goerres antamani ratkaisuehdotus, 50 kohta.
42 — Ks. edellinen, 82 kohta.

vin 8 ja 9 artiklasta ja varoittaa, että jos jäsenvaltiot eivät noudattaisi näitä velvoitteita, "tämä vaarantaisi vakavasti sisämarkkinoiden luomista koskevaa säännöstöä siihen liittyvine negatiivisine vaikutuksineen kaupalle". Komissio päättelee lopuksi, että jos jäsenvaltio antaa direktiivin säännösten soveltamisalaan kuuluvan teknisen määräyksen ilmoittamatta määräysehdotusta komissiolle, näin annettua määräystä "ei voida saattaa kolmansia velvoittavaksi" kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöjärjestelmän nojalla, ja että komissio odottaa, että kansalliset tuomioistuimet kieltäytyvät kyseisen määräyksen soveltamisesta.

64. Tämä kysymys on tullut uudelleen esille komission EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan perusteella sellaisia jäsenvaltioita vastaan nostamien kanteiden osalta, jotka eivät olleet antaneet tiedoksi tiettyjä teknisiä määräyksiä. Hallinnollisessa menettelyssä komissio syytti jäsenvaltioita tästä laiminlyönnistä ja toisti tässä yhteydessä edellä mainitun oletuksen soveltumattomuudesta kolmansien osalta. Koska komissio ei ollut palannut tähän asiaan yhteisöjen tuomioistuimessa, julkisasiamiehet eivät ottaneet kantaa tähän aiheeseen. [43]

65. Jatkossa direktiiviehdotuksen (EYVL 1992, C 340, s. 7), joka johti direktiivin 94/10/EY antamiseen, johdantoosan kuudennessatoista perustelukappaleessa komissio pyrki sisällyttämään erityisen, tämän kysymyksen sisältävän perustelukappaleen hyväksyttävänä olleen direktiivin johdanto-osaan, mutta neuvosto ei hyväksynyt sen näkemystä.

66. Edellä mainituissa asioissa CIA Security International ja Bic Benelux annetuissa tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin tiettävästi katsoi, hyväksyen täysin komission näkemyksen, että kansallisiin teknisiin määräyksiin, joita ei ole annettu tiedoksi, ei voitu vedota yksityisiä vastaan, jotka puolestaan voivat vedota tähän soveltumattomuuteen kansallisissa tuomioistuimissa.

67. Tähän näkemykseen ovat perustuneet useat kyseistä direktiiviä koskevat ennakkoratkaisukysymykset, jotka on saatettu yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, sekä huomattavat sekaannukset jäsenvaltioissa, [44] sen jälkeen kun ymmärrettiin, että useat säännökset ja määräykset olivat vaarassa sikäli, että niitä saatettaisiin pitää pätemättöminä. Tämän vuoksi on voitu havaita yrityksiä rajoittaa tiedoksi antamisen laiminlyöntiä koskevien oikeudellisten seurausten ulottuvuutta. [45] Komissio itse, joka on selkeästi huolestunut ulottuvuudesta, joka 'teknisen määräyksen' määrittelemättömällä käsitteellä voi olla, vaatii toissijaisesti esillä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuimen tässä tarkoituksessa

43 — Ks. tältä osin julkisasiamies Van Gervenin asiassa C-52/93, komissio v. Alankomaat, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. I-3591), antama ratkaisuehdotus, 7 kohta.

44 — Julkisasiamies Fennelly puhuu hienotunteisesti "tietystä levottomuudesta" luonnehtiakseen kohonnutta vastakaikua pelkästään Alankomaissa, sen jälkeen kun oli todettu, että noin 400 säännöstä, joita ei ollut annettu tiedoksi komissiolle, *voisivat* kuulua direktiivin 83/189/ETY soveltamisalaan ja siten niitä ei voitaisi soveltaa (ks. äskettäin asiassa C-226/97, Lemmens, 12.2.1998 esitetty ratkaisuehdotus, Kok. 1998, s. I-3711, I-3713, 2 kohta).

45 — Ks. edellä mainittu julkisasiamies Fennellyn antama ratkaisuehdotus, jonka mukaan ainoastaan yksityiset, joiden etu liittyy tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen, voivat vedota direktiiviin (ks. erityisesti 32 kohta).

antaman tuomion ajallisten vaikutusten rajoittamista (katso edellä 27 kohta).

68. Katson, että olisi suotavaa, että yhteisöjen tuomioistuin tutkii uudelleen kysymyksen tästä soveltumattomuudesta kolmansien osalta, koska näyttää siltä, että tämä seuraus ei ole pääteltävissä direktiivistä eikä niistä perustamissopimuksen artikloista, joihin direktiivi perustuu.

69. Aluksi perustamissopimuksen 213 artiklassa, joka muodostaa neuvoston komissiolle uskoman toimivallan *perustan ja rajan*, todetaan pelkästään, että komissio voi "hankkia kaikki tarvittavat tiedot ja toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset". Tämä merkitsee, että komissio voi ainoastaan vaatia tietoja, jotka liittyvät jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin tai joita ne aikovat toteuttaa, ja toteuttaa tarkastuksia, jotka suhteellisuusperiaatteen nimenomaisen soveltamisen nojalla ovat ehdottomasti "tarpeellisia". Lisäksi komission tämän toimivallan käyttäminen kuuluu neuvoston "tämän perustamissopimuksen määräysten mukaisesti" määrittelemiin rajoihin ja edellytyksiin. [46]

70. Vaikka direktiivillä otetaan käyttöön tietojen toimittamisessa komissiolle ja muille jäsenvaltioille noudatettava menettely, direktiivissä ei mainita mitenkään seurauksia, joita direktiivin soveltamisalaan (tai oletetusti sen soveltamisalaan) kuuluvien teknisten määräysten tiedoksi antamisen laiminlyönnistä voi seurata. Tästä seuraa, että tiedoksi antamisen laiminlyönnin ainoat seuraukset voivat olla ne yleiset seuraukset, joita perustamissopimuksessa määrätään jäsenvaltioiden velvoitteiden rikkomisen osalta, eli kanteen nostaminen yhteisöjen tuomioistuimessa, jolloin nostajana on joko komissio perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla tai jäsenvaltiot EY:n perustamissopimuksen 170 artiklan nojalla.

Kun yhteisön lainsäätäjä on aikonut antaa muita säännöksiä, se on ilmaissut tämän nimenomaisesti. Näin on EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan osalta, jossa määrätään tiedoksi antamisesta komissiolle valtion tukia koskevien ehdotusten osalta. Kyseisessä kohdassa määrätään erityisesti seuraavaa: "Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös." Ottaen huomioon tällaisten säännösten erityisyys niitä ei esillä olevassa asiassa sovelleta analogisesti, kuten oli esitetty aikaisemmin. [47]

71. Sen lisäksi, ettei kansallisten säännösten soveltumattomuudesta ole nimenomaisesti säädetty, tällainen soveltumattomuus muodostaa selkeästi *suhteettoman* toimenpiteen direktiivin päämäärään nähden. [48] Samoin kuin jäsenvaltiot eivät voi vedota yleistyksiin perustellakseen yhteisön oikeudesta poikkeamista koskevia toimenpiteitä, yhteisön toimielimet eivät voi vedota

46 — Asia C-426/93, Saksa v. neuvosto, tuomio 9.11.1995 (Kok. 1995, s. I-3723, 11 kohta).

47 — Ks. julkisasiamies Elmerin esittämä ratkaisuehdotus asiassa CIA Security International, 56 kohta.

48 — Ks. tämän tarkoituksen osalta edellä 34 kohta.

yleisellä ja epämääräisellä tavalla perustamissopimuksen periaatteisiin perustellakseen eri toimenpiteitä: niiden on näytettävä tällaisten toimenpiteiden tarkoituksenmukainen ja oikein suhteutettu luonne.[49]

Kaikki direktiiviin 89/189/ETY liittyvät asiat, joita yhteisöjen tuomioistuin on käsitellyt tähän mennessä, liittyivät "teknisiin määräyksiin" tai kansallisiin toimenpiteisiin, jotka olivat luonteeltaan säädöksiä, joiden teksti julkaistiin virallisesti jäsenvaltioissa. Riittävää olisi siten, että direktiivin 83/189/ETY 5 artiklan mukainen komitea, pienen tätä tarkoitusta varten asetetun virkamiesten joukon välityksellä, voisi tutkia säännönmukaisesti jäsenvaltioiden viralliset lehdet puuttuakseen kaikkiin direktiivin todellisiin tai oletettuihin rikkomuksiin jo niiden syntyvaiheessa sen sijaan että odotetaan, että asia saatetaan tuomioistuinten käsiteltäväksi, mikäli asia olisi näin.

72. Perustamissopimuksen 100 artiklan osalta, johon myös vedotaan direktiivin oikeudellisena perustana, on riittävää muistuttaa, että tässä artiklassa edellytetään *yksimielisyyttä*, jotta siinä määrättyjä toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa. Jos otetaan huomioon ainakin kolmen jäsenvaltion jyrkkä vastustus, joka koskee komission kantaa soveltumattomuudesta,[50] samoin kuin neuvoston tekemä myöhempi komission vastaavanlaisen ehdotuksen hylkääminen,[51] on selvää, että muodollinen säännös, jolla on vastaavanlainen sisältö, ei voisi tulla yhteisön lainsäätäjän eli neuvoston hyväksymäksi direktiivin antamisen yhteydessä.

73. Asiassa CIA Security International antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että koska direktiivin 8 ja 9 artikla ovat sisältönsä puolesta ehdottomia ja riittävän täsmällisiä, yksityiset voivat vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa (44 kohta) ja että tätä koskeva nimenomainen säännös ei ole tarpeellinen, vaan riittävää on, että tällainen seuraus helpottaa direktiivin päämäärän toteuttamista (48 kohta).

74. En puutu direktiivin päämäärään tai kehittele sen enempää myöskään kantaani kaikenlaisen tulkinnan, mukaan luettuna teleologinen tulkinta, tarpeellisista rajoista. Totean pelkästään aluksi, että mielestäni direktiivin johdanto-osan neljännestä, viidennestä, kymmenennestä ja yhdennestätoista perustelukappaleesta sekä direktiivin 8[52] ja 9 artiklasta käy ilmi, että direktiivissä käyttöön otettu tietojen toimittamisessa noudatettava menettely koskee pelkästään komissiota ja jäsenvaltioita eikä siinä luoda yksityisille mitään aineellista oikeutta.[53] Toiseksi direktiivien välitöntä

49 — Ks. edellä alaviite 46, asia C-426/93, 42 kohta.

50 — Ks. Saksan liittotasavallan, Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan puolustamat näkökannat edellä alaviitteessä 7 mainitussa asiassa CIA Security International, 39 kohta.

51 — Ks. edellä 65 kohta.

52 — On huomautettava, että direktiivin 8 artiklan 4 kohdan mukaan "tämän artiklan nojalla toimitettavat tiedot ovat luottamuksellisia". (Ks. myös edellä alaviite 4).

53 — Ks. asia 380/87, Enichem Base ym., tuomio 13.7.1989 (Kok. 1989, s. 2491, 23 kohta). Katson, että tältä näkökannalta se seikka, että direktiivin 8 ja 9 artiklassa säädetään kansallisten toimenpiteiden epävirallisesta valvonnasta, jolla on joka tapauksessa neuvoa-antava ja eipakottava luonne, ei erota näitä säännöksiä niistä, joista oli kysymys asiassa Enichem Base ym.

vaikutusta koskevan oikeuskäytännön, joka on todellisuudessa kattava, tarkoituksena on antaa yksityisille mahdollisuus hyödyntää direktiivissä niille säädettyä oikeutta, jonka käytön jäsenvaltiot estävät niiltä jättäessään toteuttamatta tai toteuttaessaan riittämättömiä täytäntöönpanotoimenpiteitä. Tämän vuoksi direktiivissä mainittua aineellista säännöstä sovelletaan niiden eduksi. Direktiiviä 83/189/ETY ei ole kuitenkaan annettu yksityisten eduksi eikä se myöskään sisällä aineellisia sääntöjä, joita sovellettaisiin, mikäli kansalliset täytäntöönpanotoimenpiteet puuttuvat. Siten soveltumattomuuden ainoana vaikutuksena yksityisen osalta on oikeudellinen aukko, eikä siitä seuraa mitenkään, että olisi olemassa direktiivistä suoraan johtuvia sääntöjä, joita sovelletaan yksityisen tilanteeseen.

75. Katson, että kansallinen tuomioistuin ei voi edes julistaa pätemättömäksi kansallista toimenpidettä, jota ei ole ilmoitettu, pelkästään toteamalla, että tiedoksi antamista ei ole tehty. On toimittava seuraavasti. Ensiksi kansallisen tuomioistuimen on tarkennettava, kuuluuko kansallinen toimenpide direktiivin soveltamisalaan. Mikäli asia on näin, kansallisen tuomioistuimen on toiseksi tutkittava, kuuluuko kyseinen kansallinen toimenpide poikkeuksiin tiedoksi antamista koskevasta velvoitteesta erityisesti sen vuoksi, että direktiivin 10 artiklan mukaisesti kyseisen toimenpiteen kohde kuuluu erityisdirektiivin soveltamisalaan. [54] Mikäli asia on näin, kansallista toimenpidettä on arvioitava sen erityisdirektiivin säännösten nojalla, jonka soveltamisalaan toimenpide kuuluu, yhteisöjen tuomioistuimen osoittamien yleisten tulkintaperiaatteiden nojalla. Jos lopuksi kansallinen toimenpide ei kuulu erityisdirektiivin soveltamisalaan, sitä on arvioitava perustamissopimuksen artiklojen nojalla, kuten kaikissa tapauksissa, kun valvotaan kansallisen toimenpiteen yhdenmukaisuutta yhteisön oikeuden kanssa.

76. Edellä mainitussa ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Van Gerven totesi, että komission tukema väite soveltumattomuudesta oli selkeästi perusteeton, ja hän esitti varovaisesti seuraavan kysymyksen: "Jos komissio katsoo tämän väitteen välttämättömäksi direktiivissä 83/189/ETY käyttöön otetun menettelyn hyvän toiminnan kannalta, voidaan kysyä, miksei komissio ole koskaan ehdottanut Euroopan parlamentille ja neuvostolle, että ne säätävät siitä muutosdirektiivillä." [55]

77. Kun neuvosto on kieltäytynyt tällaisesta mahdollisuudesta, voidaan kysyä varovaisesti, julkisasiamies Van Gervenin esimerkkiä seuraten, eikö olisi suotavaa, että yhteisön toimielimet tutkivat uudelleen kysymyksen niistä seurauksista, joita aiheutuu teknisiä määräyksiä koskevien ehdotuksien tiedoksi antamisen laiminlyönnistä direktiivin 83/189/ETY mukaisesti.

54 — Ks. näiden olettamusten osalta edellä 42 kohta.

55 — Ks. edellä alaviitteessä 43 mainittu ratkaisuehdotus, 9 kohta.

V Ratkaisuehdotus

78. Ottaen huomioon tekemäni arvioinnin, ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavalla tavalla:

1. Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 22.3.1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/182/ETY, 1 artiklan 1 ja 5 kohtaa on tulkittava siten, että yleinen velvoite, jonka mukaan muiden kansallisten säädösten mukaisesti myyntituotteissa oltavat merkinnät on esitettävä ainakin sen alueen kielellä, jossa tuotteet ovat kaupan, ei ole "tekninen eritelmä", eikä kansallinen, vastaavan velvoitteen asettava toimenpide ole "tekninen määräys".

2. Jos ei ole olemassa erityistä yhteisön säädöstä tuotteen markkinoinnin osalta, yhteisön oikeuden mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tällaisten tuotteiden myyntiä koskevia edellytyksiä, jos EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan määräyksiä noudatetaan. Nämä velvoitteet sisältävät edellytyksen tuotteen yksilöimistä koskevien välttämättömien merkintöjen tekemisestä sen valtion kielellä tai kielillä, jossa tuote on kaupan.